

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Po izključitvi Ljube Jovanovića.

Prva posledica te izključitve je, da je prišla radikalna stranka v težko, toda zdravo krizo. Težko, ker se da rešiti le z večjo operacijo, pri kateri mora odpasti iz stranke ali Pašičeva okolica, ali pa Jovanovića skupina. Zakaj kompromis med tema dvema skupinama je nemogoč. Zdravo, ker dobi z dobro izvedeno operacijo radikalna stranka možnost, da agitira za sebe ne samo s svojo preteklostjo, temveč tudi s svojim sedanjim delom, ker more reči, da je ostala svojim lepim tradicijam zvesta.

Balast in nič drugega, ko sam balast je bila za radikalno stranko Pašičeva okolica. Vse njene zasluge za ustanovitve države so bile ubite od razdiralnega dela Pašičeve okolice. Ta je bila nesreča za državo, ta je cvirala vsak polet radikalni stranki in ta je bila kriva, da so se prečanski kraji s strahom obrnili od balkanizma Beograda. Zgodovina bo morala konstatirati, da ni nihče tako škodoval državi misli in da je ni nihče tako diskreditiral, kakor ona skupina brezvestnih ljudi, ki je z izrabljanjem Pašičevega imena plenila državne blaginje in bila steber korupcije.

S tem, da se radikalna stranka te družbe reši, dobi šele možnost, da se razširi in čim bolj energično bo radikalna stranka v tem zmislu krizo rešila, tem bolj sme tudi računati na svoje razširjenje. Vsaka kompromisarska rešitev pa mora pomčiti za radikalno stranko začetek konca.

Druga nujna posledica dogodkov v širšem odboru radikalne stranke mora biti izprememba vlade. Vlada mora postati prava predstavniška sporazuma in zato ni v njej mesta ne za Pašiča in ne za one ministre, ki so šli s Pašičem. Mora se enkrat nehati, da bodo politiko sporazuma izvajali oni, ki so za sporazum le zaradi ministrskega stolčka. V vlado morajo priti ljudje, ki so res za sporazum, ki so o njegovi nujnosti v svojem srečanju prepričani. Vlada se mora zato spremeniti tako, da se bo jasno videlo, da jo sestavlja Jovanovića in ne Pašičeva skupina. Vsaka druga rešitev je polovičarstvo, ki se bo sigurno maščevalo.

Pri tej priliki pa treba tudi naglasiti, da merajo v novi vladi biti zastopani tudi Slovenci. Jugoslavija ne rabi vlade dveh strank, temveč ona rabi vlado vseh treh plemen, ker samo taka je v časih gradnje na mestu.

Tretja posledica dogodkov v radikalni stranki pa mora biti, da se neha za vselej z dosedanjim nedelom vlade. Ne gre, da se ne rešujejo akti, da počiva zakonodajno delo, ker je na čelu vlade moč, ki si lasti vso moč, ki pa je vsled starosti nesposoben svojo oblast tudi izvrševati. Marionetni ministri, ki si ne upajo brez Pašičevega dovoljenja niti kihnuti, morajo izginiti. Rabimo mladih, energičnih in poštenih ljudi, ne pa lutk, ki so veliki samo v slepem uboganju.

Predvsem pa se mora nehati to, da mislijo nekateri politični uradniki, da ne velja za nje zakonski predpis, temveč samo volja strankinega šefa. Takšnih uradnikov ne rabimo in zato je nujna potreba, da se vse krivice popravijo, da pa se tudi vsi oni, ki so bili krivi teh krivic, kaznujejo. Ne zadostuje, če se izpremeni samo vlada, izpremeniti se mora tudi sistem v pokrajini in kar je odlašala vlada RR. mesece in mesece, to se mora sedaj izvršiti.

Končno pa je treba, da prinesejo dogodki v radikalni stranki tudi jasnost v naši slovenski politiki. Tudi pri nas se morajo pašičevci deklarirati in tudi pri

Izjava vojvodinskih radikalov za Ljubo Jovanovića.

Beograd, 28. aprila. Vojvodinski radikalni, ki so pristopili h klubu Ljube Jovanovića, so včeraj izdali obvestilo, v katerem pravijo:

Nekateri listi so čisto napačno pisali, da hočejo dr. Joca Lalošević in drugi poslanci izstopiti iz radikalnega kluba. Tak korak ni aktualen, ker ni resnega vzroka, ki bi silil k takemu postopanju. Glede držanja vojvodinskih radikalov lahko rečemo, da goje oni kakor tudi ogromna večina naroda v Vojvodini neomejeno spoštovanje in hvaležnost do Pašiča in do Ljube Jovanovića ter se nečje mešati v osebni boj teh dveh državljanov.

Oni so šele od osvobodjenja, torej komaj osem let, člani narodne radikalne stranke in ne smatra za politično dostojno, da bi bili sodniki nad ljudmi, ki delajo že nad 40 let za stranko. Na seji glavnega odbora so se zastopniki stranke iz Vojvodine vzdržali glasovanja. Glasovali so samo tisti, ki imajo osebne zveze s Pašičem in pa taki, ki iz pretrane servilnosti ne znajo biti iskreni tolmači pravega razpoloženja Vojvodincev.

Resnica je, da je velika večina radikal-

nih poslancev iz Vojvodine v klubu podpirala v boju Ljubo Jovanovića in je pripravljena, da to tudi v bodoče stori. To pa ni naperjeno proti g. Pašiču, temveč je za to treba iskati pravega vzroka v današnjih razmerah v Vojvodini, ki so postale že neznosne. Finančni položaj je slab. S carinsko politiko in s politiko zunanje trgovine so se znižale cene poljskih pridelkov, medtem ko so se potrebščine kmetov podražile. Ta stvar, podražitev denarja in ogromna davčna bremena so vse gospodarstvo Vojvodine dovedla v krizo. K temu pridejo še spori pri sodiščih in izrazito slaba uprava, samovolja uradništva in splošna korupcija. Če se to stanje ne popravi, se bo Vojvodina pod prevelikimi bremenami zrušila.

Vojvodina potrebuje ustvarjajočega delala. Vojvodina nima časa voditi politiko za oblast in neče več take politike favorizirati. Ker je Ljuba Jovanović človek dela in ker zastopa tako stališče v klubu, bodo vojvodinski radikalni v tej borbi podpirali njega in ono vlado, ki bo vodila tako ustvarjajočo politiko.

Pašić napoveduje tožbo v korist parlamentarizma.

Beograd, 28. aprila. Včeraj popoldne se je nadaljevalo posvetovanje tudi pri načelnikih opozicije in članih vlade. Najprej sta bili dve avdienci. Prva predsednika vlade Uzunovića, ki se je končala ob 6. popoldne. Ko je prišel Uzunović z dvoma, je izjavil novinarjem, da je referiral kralju o državnih poslih. Po avdienci je sprejel Uzunović ministre Slavka Miletića, Vaso Jovanovića in Božo Maksimovića. Ob 7. so se razšli. Razen tega je bil v avdienci minister za šume in rudnike dr. Nikić.

Posebni dogodki ni bilo. V glavnem

so se vodila posvetovanja o tem, kako se bodo poedine skupine orientirale v sedanjih političnih situaciji. Iz Pašičeve okolice se naglašja, da bo Pašić začel borbo v korist parlamentarizma in da bo to borbo razvil ne samo v parlamentu, ampak tudi v narodu. Mnogo se je govorilo o tem, kako se bo v sedanjih situaciji držal St. Radić. Trdilo se je, da on ne bo prižal resolucije sedanjega kabineta, a da bo vendarle čakal na razvoj razmer do 5. maja ko se bodo prilike med radikali izkristalizirale.

PRISTAŠI LJUBE JOVANOVIĆA.

Beograd, 28. aprila. Iz krogov, ki so blizu Ljube Jovanovića, se doznava, da na listi pristašev Ljube Jovanovića figurirajo tile politiki: dr. Srškić, Boža Maksimović, Laza Marković, Milorad Vujičić, Leovac, Tosić, Bora Milovanović, Jovan Ristić, Velja Vukičević, Aleksić, Vlado Kosić, Puzrdeljević, Miša Trifunović, Bora Jovanović in Susić.

Pristaši Nikole Pašiča naglašajo, da je tako Ljuba Jovanović kakor tudi Nikola Pašić doživel poraz na seji glavnega odbora in da je zmagala politika Nikole Uzunovića, ki se vodi na podlagi sporazuma med radikali in radičevci.

NADE NEODVISNIH RADIKALOV.

Beograd, 28. aprila. Skupina neodvisnih radikalov z Nastasom Petrovićem in Mahajlom Rankovićem je zadovoljna z izidom seje glavnega odbora in se veruje, da bo njih borba proti Pašiču uspela ter da se jim bo pridružilo veliko število pristašev in narodnih poslancev, zaradi česar bo njihova skupina tudi v parlamentu mnogo pomenila.

nas treba z njimi obračunati. Naj si podajo roko esdeesarji in pašičevci-radikalni, ker je čisto odveč, da nastopajo pod različnimi firmami, ko pa so v bistvu eno.

Zdrava, kakor še nobena kriza more biti sedanja, toda treba je, da se reši hitro, odločno in brez krizarjenja. Ne sme zavlačevanje ubiti zdravo jedro krize in ne sme kompromis ubiti uspeh potrebne operacije.

Na nova pota mora stopiti Jugoslavija in to se bo zgodilo, če bo na nova pota stopila tudi radikalna stranka.

RADIĆ SE VEDNO ZAHTEVA DEMISIJO DR. NIKIĆA IN DR. ŠUPERINA.

Zagreb, 28. aprila. Današnji »Dom« piše glede na prihod tšefana Radića v Beograd:

Bivša seljaška ministra dr. Nikić in dr. Šuperina nista podala ostavke. Kakor je bilo sklenjeno ter se izgovarjata, da to ni sedaj oportuno in primerno. Predsednik HSS odide v sredo v Beograd ter bo ministroma rekel, da morata podati ostavko, nato se bo šele z njima razgovarjal. Če tega ne storita, se ne moreta vrniti v klub, kakor tudi ne njuni tovariši poslanci. Če pa slušata, bo vse tako, kakor da bi bilo pozabljeno.

Samoposebi se pa razume, da bi bilo edino pravo zadoščenje za hrvatski seljaški narod in za HSS v tem, da vseh sedem poslancev, ki so poskusili voditi svojo posebno politiko, položi svoje mandate, ker se sicer sami obsodijo poleg obsodbe, ki jo gotovo izreče nad njimi narod.

IZJAVA UZUNOVIĆA.

Beograd, 28. aprila. Predsednik vlade Nikola Uzunović je izjavil: Mislim, da je najbolje tako, kakor sem sedaj postopal, to je, pustiti stvari, da se razvijajo, zlasti kadar in dokler so take. Mislim, da je v takem slučaju najboljšje, ako se človek v ničemer ne prenaagli.

DR. NINČIĆ PRI PAŠIĆU.

Beograd, 28. aprila. V dobro poučenih krogih se trdi, da je bil sinoči dalj časa pri Pašiču dr. Ninčić. Temu posetu se pripisuje velik pomen. Zapazilo se je tudi, da je več članov glavnega odbora in poslanskega kluba posetilo dr. Ninčića.

G. Pašić pripravlja maščevanje.

Beograd, 28. aprila. Na včerajšnji seji v stanovanju Nikole Pašiča se je razpravljalo o vprašanju reorganizacije stranke in je bilo sklenjeno, da naj se razen sarajevskega zbora organizira še nekoliko zbora, na katerih bo sodeloval tudi Nikola Pašić.

Ker se že pripravljajo v odborih kandidatske liste, je Pašić s svojo okolico sklenil, da bodo sedanjí poslanci, ki so se vzdržali glasovanja na seji glavnega odbora, izbrisani iz službene liste radikalne stranke.

RAZPUST DR. NIKIĆEVEGA KLUBA OFICIJELNO NAZNANJEN.

Beograd, 28. aprila. Včeraj se je pričakovalo, da pride St. Radić v Beograd. Na kolodvoru so ga pričakovali dr. Nikić in dr. Šuperina z avtomobilom in vsi poslanci kluba disidentov. Prišel pa ni St. Radić, temveč Pavle Radić, ki se je sestel z vsemi poslanci in konferiral o politični situaciji.

Včeraj je poslal predsednik kluba disidentov predsedniku narodne skupščine to-le pismo: Predsedništvo narodne skupščine v Beogradu! Gospod predsednik čast mi je Vas izvestiti, da klub hrvatske seljačke stranke ne obstoja več, ker so se vsi njegovi člani po sklepu hrvatskega seljačke kluba v Zagrebu od 2. aprila 1926 povrnili v matično hrvatsko seljačko stranko. Izvolite sprejeti, gospod predsednik, tudi tokrat izraz našega posebnega spoštovanja. Tomo Kovačević, predsednik; Ivo Čaldarević, nadomestni tajnik. Tajnik kluba dr. Lončarević ni podpisal tega pisma, ker ni bil v Beogradu, med tem ko se s tem sklepom popolnoma strinja prav tako, kakor se strinja jo vsi člani tega kluba, ki ga ne bo več v narodni skupščini.

Za danes zjutraj se pričakuje prihod St. Radića v Beograd. Na kolodvoru ga bodo pričakovali dr. Nikić, dr. Šuperina in vsi disidenti hrvatskega seljačkega kluba.

SILNO NEZADOVOLJSTVO ZAVEZNIKOV NAD NEMŠKO-RUSKO POGODBO.

Pariz, 28. aprila. Vsi listi vsestransko komentirajo sovjetsko-nemško pogodbo in dajejo izraza nezadovoljstvu nad držanjem Nemčije. Vsebinska te pogodbe presega vsa pričakovanja. Nihče si ni mogel niti misliti, da se bo Nemčija osmelila za tak dvoličen in zaplotniški korak proti velesilam. Med Parizom in Londonom ter med vsemi zainteresiranimi državami se bodo takoj izmenjale misli. Ni izključeno, da bodo zavezniki skupno z Malo Antanto napravili v Berlinu demaršo in zahtevali pojasnila glede nekaterih točk pogodbe.

Nemčija bi s to pogodbo rada igrala v Zvezi narodov vlogo razsodnika. Postavlja se pri tem na stališče, da ona edina more ugotoviti, če bi se začela kaka akcija proti Sovjetski Rusiji, ali je Sovjetska Rusija napadalka ali ne. S tem je Nemčija javno pokazala namere, ki jo vodijo, in kakšno stališče bi rada zavzela v Zvezi narodov.

BOJI NA KITAJSKEM SE NADALJUJEJO.

London, 28. aprila. Na Kitajskem se nadaljuje boj med narodnimi armadami in med četami združenih maršalov. Maršalske čete so imele velike izgube. V Pekingu je položaj zelo napet. Grozi nevarnost lakote.

Politické vesti.

Tujski promet z Jugoslavijo.

Fuzija SRSS in SKS.

(Konec prih.)

Francози so zavzeli Suejdo po silnih bojih
Druzi S tem je vstaja Druzov premagana.

— **Smola Španec.** Po popolnem neuspjehu protu Abdelkrimu se je Primo del Rio pred dvema leti odločil, da se Španija ponovno umakne iz Maroka. Francozi pa so se s Špance pregovorili, da so se ponovno čeli borili proti Rifovcem. Vse pa kaže, da Španci pri tem zelo nasadi ker Ah

= Macdonald in neodvisna delavska stranka (I. L. P.) Anglije. Labour Party je imela te dni v Whitley Bay svoj letni redni občani zbor. Macdonald, ki je bil še pred 2 leti nesoporen voditelj stranke, se obnega zbora ni udeležil, ker je prišel v nasprotje s stranko in njenimi voditelji. Stranko vodijo sedaj intelektualci Brailsford, Clifford Allen, Fennel Brockway in bivši minister Wheatley, ki nocoje o postopnem uveljavljanju socializma nič slišati, temveč se glasi njih geslo, da morajo še oni dozvoliti uveljavljenje socializma. V ta namen treba združiti vse strokovne in vse politične sile delavstva in če bi prišla delavska stranka še enkrat na vlado, potem bi morala stopiti pred parlament s čisto socialističnim programom. Ko bi parlament ta program odklonil, potem bi se morale vršiti volitve na tem programu in voditelji stranke ne dvomijo, da bi se volilci v ogromni večini izrekli za ta program. To tem sigurneje, ker bi bila glavna točka programa, da se določijo kot minimalna tedenska plača 4 funti (nekaj nad 1000 dinarjev), proti 2 in pol funta sedanje povprečne plače. Tako bi hoteli ti voditelji združiti vse delavstvo na eni materialni zahtevi. Ker pa je le malo verjetno, da bi se s to zahtevo prodrla, bi se potem bomo mi storili svojo dolžnost, kajzije družbe, in da se izvede njena socializacija. Da se temu precej boljševisškemu ziranju Macdonald odločno upira, je le razumljivo.

Dijaški vestnik.

V nedeljo popoldne je bil na seji spre-
naört, kako naj društva delajo, da prepre-
mo vse medsebojne spore in tudi spore b
kanskih narodov. Izdan je bil nato komun
o bodočem složnem delu balkanskih druš
za Zvezo narodov.

Sokolstvo.

Ljubljanski Sokole (Narodni dom) v svoje članstvo na svoj prvi letošnji pešizlet nedeljo dne **2. maja t. l.** v prijazne Moravce. Odpeljemo se ob 7.55 z vlakom do Kresnega, od tam pa gremo peš v Moravče, kjer se skupni obed, po obedu odkorakamo po poti v Domžale, odkoder se odpeljemo z vlakom nazaj v Ljubljano. — **Člani v kroju** Zbirališče ob pol 8. uri zjutraj pred glavno kolodvorom. Bratje in sestre, pohitite v kem številu v kraljestvu narode, ki se peškar razvija in doka k novemu življenju!

Sport.

Polet »Norge« na Spitzberge. Skoraj gotovo se »Norge« ne bo dvignila pred potekom tega tedna. Letalna smer je sledeče določena: Iz Leningrada ob zapadnem bregu Ladokskega jezera do železnice v Aleksandrovske, ter ob tej železnici dalje nekako do točke, ki leži zapadno od Belega morja in južnovzhodno od Enara-jezera in od tod pri kolikaj ugodnem vremenu naravnost na Svalbard. Med tem je ladija »Skaaluren« z Amundsenom in Ellsworthom na krovu prispela pred Kingsbai, kjer pa radi ledu ni mogla pristati. Prišla sta torej na smučeh do pristanišča, nakar so z dinamitom razstrelili led, da je mogla »Skaaluren« pristati in iztovoriti steklenice z vodikom.

Zračna črta od Kingsbay do severnega tečaja in nazaj znaša 2400 km, ki jih zračna ladja lahko preleti v 35 do 40 urah. Cel polet od Kingsbay se bo tudi v filmu posnel; v ta namen je ameriški filmoperateur Fernström kupil v Stockholmu aeroplan in angažiral norveškega letalca ter se bo v kratkem podal v Kingsbai.

Pri avtomobilski dirki za Targa-Coppa Florio se je prekučnil pri 27 km prve runde Delage-avto, ki ga je vodil znani dirkač conte Masetti, ki je pri tej priliki našel smrt.

Avtoletka za Targa Florio se vozi na Siciliji po zelo težkem hribovitem terenu; imenuje se Madonie-proga in je dolga 540 km. Ima nešteto ostrih ovinkov in močne padce. Da ima pri taki dirki, ki se vozi 160 km in več na uro, vsak napaden okoli pri kakem ovinku ali pri prehitevanju najhujše posledice, je samo ob sebi umevno. — Prvi je bil Constantin (Bugatti), ki je prevozil progo v 7 urah, 20 min. in 45 sek.; drugi je bil Miroja (Bugatti), tretji Goux (Bugatti), četrty Materassi (Italia), peti Dubonnet (Bugatti), šesti Wagner (Peugeot), sedmi Balestrero (O. M.), osmi Candrilli (Steyr). Delage-avto so v znak

žalosti nad smrtjo Masettija odstopili od dirke.

Rademacherjeva vrnitev. Po svoji zmagovalni turneji v Ameriki se je Erik Rademacher, ki drži vse rekorde v prsnem stilu, povrnil v Nemčijo s parnikom »Deutschland«. V Hamburgu ga je pričakovalo nad 10.000 ljudi, ki so ga navdušeno sprejeli. Iz Hamburga se odpelje Rademacher z aeroplanom v Berlin, kjer ga bo sprejel državni predsednik Hindenburg. Nato se pa poda v svoje rojstno mesto Magdeburg, kjer bo posebno slovesno sprejet.

Hakoah proti ameriki, teamu 4 : 0 (0 : 0). Prva tekma, ki jo je dunajski nog. klub »Hakoah« igral na ameriki. tleh, je imela za Dunajčane popoln uspeh. Čez 45.000 gledalcev, med njimi predsednik Coolidge, župan mesta New York in najvišja družba newyorška, je prisostvovala tekmi. Najvišje število gledalcev, ki je kdaj v Ameriki bilo pri nogometni tekmi, ni presegalo 15.000, tako da znači število obiskovalcev pri tej tekmi veličanski rekord.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
v torek, 27. aprila 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102. — Blago: Hraštovi bouls I., II., od 3 m naprej, 27. 40, 54, 60, 70, 80 mm, fco Sušak 10 vag., den. 1350, bl. 1350, zaklj. 1350; hrastovi douelles 54 mm — 1.65, 1.80, 2, 2.30, 2.65 m, od 14 cm naprej, fco Sušak 2 vag., den. 1200, bl. 1200, zaklj. 1200; koruza, fco vag. bačka postaja 2 vag., den. 137.50, bl. 137.50, zaklj. 137.50.

Zagreb, 27. aprila. Devize: New York 56.624—56.924, London izplačilo 275.975 do 277.175, ček 988—277.188, Pariz 188.86 do 190.86, Praga 168.1—169.1, Curih ček 1095.548 do 1099.548, Dunaj ček 800.65—804.65, Berlin 1351.5—1355.5, Milan izplačilo 227.4 do 228.6, ček 227.3—228.5.

Curih, 27. aprila. Beograd 9.12, New York 517.25, London 25.16¹/₁₆, Pariz 17.275, Berlin 123.20, Praga 15.33, Bukarešta 2.03, Dunaj 73.025, Sofija 3.75, Budapešta 0.807240.

To in ono.

ELLEN KEY UMRLA.

Iz Londona poročajo: Slavna skandinavka pisateljica Ellen Key je umrla.

Ellen Key je bila rojena dne 11. decembra 1849 na posestvu Sandholm. Ze v rani mladosti je kazala izredno zanimanje za knjige in ko je prišla leta 1868 s svojimi sestrarj v Stockholm, je spoznala prvoborniljica švedskega feminističnega pokreta Sofija Adlersparre njeno veliko nadarjenost ter jo je vzpodbujala k pismenim referatom o predavanjih, prevajanju itd. Ellen Key je stremela za tem, da bi ustanovila doma moderno žensko šolo. Da bi se zato izobrazila, je mnogo občevala skmetiškim prebivalstvom. Po povratku z daljšega potovanja, tekem katerega je obiskala Berlin, Dunaj, Benetke, Florenco, Pariz in London, je bila nastavljena leta 1880 kot učiteljica na neki dekliški šoli v Stockholmu. Kot učiteljica je kmalu prekoračila šolski program s tem, da je prirejala zgodovinske in literarne ležaje. Leta 1883 je dobila nalog, da predava na delavskem inštitutu o švedski kulturni zgodovini. Na tem zavodu je delovala z izredno marljivostjo. Razven tega je imela v onem času številna javna in privatna predavanja v ženskih in dijaških društvih v mnogih švedskih, danskih in norveških mestih.

V boju za absolutni idealizem, za individualnost si je priborila prvo zmago z biografijo svoje umrle prijateljice »Ane, Charlotte Leffler, duchese di Cajonelles«. Ostri napadi nasprotnikov so ji dali povod za spis »Zloraba ženske moči«. V tem spisu je izrazila mnenje, da je nemogoče združiti strogo poklicno delo z materinskimi dolžnostmi. Stališče poročene žene je bila zanjo glavna stvar v vpraša-

nju emancipacije. V knjigi »O ljubezni in zakonu« je nastopila zoper one ženske, ki si izberejo popolnoma svobodno poklic, ne da bi mislile le trenutek na to, da bi si izbrale poklic, pri katerem bi prišla do veljave njihova ženska narava. Med takimi boji za stališče, ki ga je zastopala, so nastala, kot odgovor na številne napade, dela »Ženska psihologija in ženska logika«, »Stoletje otroka« in »Ljudje in življenjske linije«.

Od njenih poznejših del so najbolj znana: »Rahel Barnhagen«, »Tri ženske usode«, »Žensko gibanje«, »O ljubezni in zakonu« (2. in 3. del), »Vojne, mir in bodočnost«, »Žene v svetovni vojni«, »Vsezmagovalec« (1. del 1918, 2. del 1924).

Jeseni leta 1903 se je preselila iz Stockholma k svojemu bratu na neko posestvo, nedaleč od svojega rojstnega kraja Sandholm.

Njena dela so bila prevedena skoraj v vse evropske jezike.

STAVKUJOCI NIAGARA.

Da se bo niagarski vodopad s časom navešal večnih obiskov novoporočencev na ženitovanjskem potovanju, je bilo končno domnevati. Da se namerava dati prej ali slej v pogoji, dokazuje s tem, da ruši polagoma svojo skalnato strugo. To dejstvo povzroča ameriški vladi resne skrbi in trgovinski minister je izjavil te dni, da je treba podvesti na vsak način protimere. Inženjerji so predlagali, da naj se vodopadi začasno prelože ter velikanske skale v strugi na robovih obijejo z jeklom. Tako bi ostal niagarski vodopad hočeš nočeš še par sto let tak, kot je. Če pa se izkaže ta načrt kot neizvedljiv, bo voda skale vedno bolj obrusila, dokler ne postanejo končno skoraj popolnoma ravne, velikanski vodopadi se bodo izpremenili v čisto navadne kaskade in iz penečih se kaskad bodo nastali navadni vrtinci, kot se jih vidi vse polno po svetu. Na vsak način bo treba torej nekaj storiti, če zaradi ženitovanjskih potovanj.

Jack London:

Morski vrag.

»Ne trudite se preveč zame,« je ugovarjala, ko je sedla v Wolf Larsenov naslonjač, ki sem ga bil urno privlekel iz njegove kabine. »Možje, ki so bili z menoj, so davi vsak hip pričakovali, da ugledajo suho zemljo, in ladija mora biti ponoči v luki; ali mislite, da ne?«

Njena preprosta vera v neposredno bodočnost me je osupnila. Kako sem ji mogel pojasniti ves položaj, dopovedati, kako čuden človek je kapitan in vse ono, kar sem jaz šele tekom mesecev dognal? Vendar sem odgovoril pošteno:

»Da bi bil kak drug kapitan na ladji, ne naš, bi rekel, da bi bili lahko jutri v Jokohami. Toda naš kapitan je sila čuden človek in jaz vas prosim, da bodite pripravljeni na vse — razumete — na vse!«

»Odkrito priznam, da tega ne razumem,« je odgovorila obotavljaje in nemirno in prestrašen izraz se je prikazal v njenih očeh. »Ali pa sem morebiti v zmoti, če mislim, da se ponesrečencem vedno izkazuje vsa pozornost in skrb? Saj je taka malenkost, kakor veste. Tako blizu smo suhe zemlje.«

»Odkrito povedano, ne vem,« sem jo skušal pomiriti. »Zeel sem vas samo pripraviti na najhujše, če ima najhujše priti. Ta človek, ta kapitan je živina, zlodej, in človek nikdar ne ve, kaj bo storil.«

Razvnel sem se, ona pa mi je segla v besedo rekoč: »O razumem,« in njen glas je bil videti utru-

jen. Jasno je bilo, da je le s težavo mislila. Ni dosti manjkalo, da se ni zrušila.

Nadalje in vpraševala, jaz pa tudi nisem hotel več govoriti, temveč sem se lotil dela, da izvršim Wolf Larsenovo povelje, namreč da poskrbim za njeno udobnost. Marljivo sem se sukal, kakor prava gospodinja; prinesel sem ji hladilno izumivalno vodo za solčne opeklino, vzel iz Larsenove zasebne zaloge steklenico rdečega vina in velel Mugridgu, da pripravi prazno kabino.

Veter je hitro postajal jačji; Duh se je vedno bolj nagibal na stran in ob času, ko je bila kabina pripravljena, je še rezal vodo s precejšnjo brzino. V tem sem bil docela pozabil na Johnsona in Leacha. Zdajci se je začel po stopnicah glas, kot da bi treščilo: »Čoln ho!« Bil je Dimachev glas, ki se je bil glasil z vrha jambore. Pogledal sem žensko; ona pa je slonela vznak v naslonjaču in imela oči zaprte; bila je skrajno utrujena. Ker sem dvomil, da je slišala klic, sem sklenil, da jo obvarujem hrutega, nasilnega prizora, o katerem sem bil prepričan, da bo sledil zajetju beguncev. Bila je izmučena. Pa dobro. Naj spi.

Na krovu so se čula hitra povelja, topot nog in plahutanje jader, ko je Duh šinil v veter in naprej. Ko se je že nagnil, je začel naslonjač drseti preko kabine in priskočil sem baš o pravem času, da sem preprečil, da ni rešena ženska padla iz njega.

Oči so ji bile preutrujene, da bi bila presenečena, ko me je pogledala; vstala je in se opotekala, ko sem jo peljal v njeno kabino. Mugridge se mi je priliznjeno

zarežal v obraz, a pogljal sem ga in ukazal, naj se vrne h kuhinjskemu delu. Maščeval se je s tem, da je raznesel med lovci glas, kako izborna hišina da znam biti.

Ženska se je z vso težo naslonila name in jaz mislim, da je zaspala na potu v kabino. To sem zaznal, ko je skoraj padla v posteljo, ko se je ladja iznenada zagugala. Zbudila se je, zaspalo nasmešnila in iznova zaspala. Zapustil sem jo spečo pod dvojico težkih mornarskih odev; glava ji je počivala na blazini, ki sem jo bil vzel z Wolf Larsenovega ležišča.

Devetnajsto poglavje.

Ko sem dospel na krov, je vozil Duh proti privetni strani, kjer se je videlo znano jadro našega čolna. Vse moštvo je bilo na krovu; saj so vedeli, da se bo nekaj zgodilo, ko prideta Johnson in Leach zopet na ladjo.

Ura je bila deset. Louis je odšel na zadnji del ladje, da zamenja krmarja. Zrak je bil vlažen in opazil sem, da je imel obleko iz povoščenega platna na sebi.

»Ali bomo zopet kaj dobili?« sem ga vprašal.

»Mislim, da bo zopet malo viharja,« je odgovoril, »vmes pa malo dežja, a samo toliko, da se bomo premočili.«

»Da smo jih morali zagledati,« sem dejal, ko smo se toliko približali čolnu, da smo ga videli.

Louis je zasukal kolo in se obotavljal. »Jaz pa mislim, da ne bi nikoli dospela do suhe zemlje.«

»Misliš, da ne?« sem vprašal.

(Dalje prih.)

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

Uprava „Narodnega Dnevnika“

prodaja

makulturni papir

kg Din 5.—

Mali oglasi.

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljina beseda 50 par.

Proda se

posestvo z hišo in nekaj zemljišča v Zagorju ob Savi št. 112 po ugodni ceni. — Katarina Pitzman.

Na dobro

in ceno domačo opoldansko hrano se sprejme več gospodov in gospodičen. Naslov v upravi lista.

Otomane

najfinejše izdelave v damastu 700 Din, v blagu 800—1000 Din, modroci iz najfinejše trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Uradnica

s prakso, večta knjigovodstva, korespondence, strojepljiva ter vseh pisarniških del išče službe za takoj ali pozneje. Ponudbe na urpavo dnevnika pod šifro »Agilna 50«.

Došlo!

Vrtnice, dalije,

gladiole ravnokar došle v različnih barvah. Lepotična grmovja, sadike cvetlic in zelenjavi priporoča Ivan Simenc, vrtnar, Ljubljana, Gradišče 12.

Došlo!

Postranski zaslužek

primerne za vsakogar. — Pojasnila proti zamki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba z o. z. Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenilke, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552